

Романенко К. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ТОПОНІМІЧНИЙ КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПРОСТІР РОМАНУ ВІКТОРІЇ АМЕЛІНОЇ «СИНДРОМ ЛИСТОПАДУ, АБО НОМО СОМРАТИЕНС»

Статтю присвячено дослідженню питання функціонування топонімічних концептів у романі Валерії Амеліної «Синдром листопаду, або Ното Сомратиєнс». Зосереджено увагу на специфіці використання топонімів у структурі художнього твору.

Доведено, що топонімічна концептосфера відбиває культурологічну ситуацію в той чи той історичний період, тобто деякі знання про світ деформуються через топонімічні концепти й актуалізуються під впливом змін. Топоніми у структурі твору посідають особливе місце, тому що є стилістично маркованими. На основі аналізу зазначеного твору виявлено 78 топонімічних одиниць (хороніми, сувероніми, районіми, астіоніми, пагоніми, урбанонім, дендронім, агорономіми, годоніми, ороніми, гідронім, астронім), які проаналізовано з урахуванням семантико-структурних та національно-асоціативних ознак досліджуваних лексем. Топонімічна система роману розгалужена й, номінуючи реальні географічні об'єкти, посилює правдивість і реалістичність оповіді.

У роботі наголошено, що більшість топонімічних концептів безпосередньо вербалізують локалізацію подій, що визначає стилістичну нейтральність досліджуваних мовних одиниць. Виокремлено два концептуальні поля: перше пов'язане з негативними відтінками значень, а друге – із символічними географічними назвами. Макроконцептом у структурі твору визнано концепт Майдан. З урахуванням контексту висвітлено експлікацію політичних паралелей у концептуальні топонімічні пари. Доведено, що саме контекст сприяє появі додаткових конотацій в аналізованих концептах. Сюжетотвірна, локалізаційна та хронопомічна функції географічних назв є домінантними в романі «Синдром листопаду, або Ното Сомратиєнс».

Це дослідження дасть змогу з'ясувати доречність використання топонімічних концептів, окреслить їхню специфіку і функційний потенціал в аналізованому романі. Топонімічні концепти є повноцінними компонентами художнього твору, допоміжними засобами характеристики персонажів або історичної події.

Ключові слова: *топонімічний концепт, макроконцепт, топонімічний простір, опозиція «свій» – «чужий», оцінна конотація.*

Постановка проблеми. У сучасних лінгвістичних студіях актуальним є твердження про те, що в мові відбито особливості мислення носіїв мови. Мова, яка створювалася століттями, фіксує появу та зникнення різноманітних назв речей. Особливо показові в цьому аспекті топоніми, що мають велике пізнавальне значення. Розвиток топонімічної проблематики стає очевидним і нині набирає обертів, але складні завдання, пов'язані з інтерпретацією географічних назв, з аналізом їхньої структури, семантики і функціонування, ще потребують поглибленого вивчення. В ономастичній науці протягом останніх десятиліть активізувався інтерес саме до топонімічних концептів, уживаних у художньому тексті. На думку О. Немировської, топонімикон посідає особливе місце у тканині художнього твору, оскільки «топоніми

підпорядковуються загальним законам художності тексту, містять експресивність і стилістичну маркованість. Саме вони визначають просторову домінанту художнього тексту» [14, с. 83].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність статті пов'язана із загальним спрямуванням сучасних лінгвістичних досліджень на осмислення концептуальної картини світу й аналізу онімного простору художнього твору у площині когнітивної лінгвістики. На нашу думку, уваги потребує визначення функцій топонімів і встановлення когнітивної динаміки топонімічних концептів у структурі сучасних творів. Щодо функціонування онімів у художніх творах О. Карпенко зауважував, що «оніми надають художньому творові барвистості й чарівності, як доречно вжиті спеції поліпшують смак страви» [7, с. 74].

У системі загальної теорії художньої топо-німіки маємо низку праць і в україністиці, і в русистиці (О. Карпенко [7; 8], Ю. Карпенко [9], Г. Лукаш [12], М. Мельник [9], О. Немеровська [14], О. Саврей [15], В. Суперанська [17], М. Фененко [19] й інші). До актуальних наукових розвідок відносимо дослідження Н. Величко [2], Т. Врублевської [3], Л. Голоюх [4], Т. Кальченко [6], О. Мороз [13]. Натепер літературні топоніми опрацьовано у творах багатьох відомих письменників: В. Винниченка, А. Кащенко, Л. Костенко, О. Гончара, Г. Тютюнник, Лесі Українки, І. Франка, М. Хвильового, Т. Шевченка, Ю. Яновського. Проте топонімікон сучасної української жіночої прози проаналізовано лише в небагатьох працях і, зокрема, у творчості О. Забужко (І. Левчук [11], О. Сколоздр-Шепітко [16], Т. Шепелюк [11]).

Топонім, за визначенням О. Мороз, – «це одиниця мови, що має особливу семантику, потужний експресивний потенціал, а також є національно маркованою» [13, с. 351]. Щодо експлікації поняття саме топонімічного концепту Л. Дмитрієва влучно зауважує, що така когнітивні одиниця функціонує як «ментальне утворення, яке акумулює знання суб'єкта про просторовий вимір, пучок смислів, відображення ціннісної орієнтації суб'єкта» [5, с. 68]. Топонімічна система доречно функціонує в контексті когнітивного аналізу тих чи тих мовних одиниць, тому дослідження цих концептів допомагає отримати нову інформацію про поняття топонімічного концепту, а також його структуру. Формування знання щодо географічних концептуальних мовних одиниць є одним із чинників розвитку окремої системи, під якою розуміють «відому єдність побудови топонімів тієї чи тієї території, зумовленої спільністю психологічних характеристик населення, своєрідним напрямом його мислення, спільністю сприйняття навколишньої дійсності» [17, с. 51]. Топонім може репрезентувати один або кілька шарів топонімічного концепту, залежно від цього змінюється їхнє функційне навантаження. Отже, топонімічний концепт є динамічною структурою і може видозмінюватися залежно від типу об'єкта, з яким він пов'язаний у системі нашого знання про світ.

Постановка завдання. Серед власних назв у художньому творі топоніми посідають особливе місце, адже вони підпорядковані законам художнього тексту, є експресивно і стилістично маркованими та визначають топос [14, с. 83]. На думку О. Мороз, топоніми є повноцінними компонентами художнього твору, тому що «забезпечують

насамперед реальність відтворення певних подій, тобто реалізують своє топонімічне значення, окреслюють водночас певний простір, у межах якого триває сюжетна лінія, діють головні та другорядні персонажі» [13, с. 352]. Через те, що творчість Вікторії Амеліної ще не вивчалася із цього лінгвістичного погляду, це дає підстави говорити про актуальність вивчення топонімічних концептів у творчості сучасної письменниці. Отже, метою статті є аналіз топонімічного концептуального простору роману «Синдром листопаду, або Homo Comptiens».

Виклад основного матеріалу. Вікторія Амеліна – постать однозначно неординарна, маючи досвід в ІТ-галузі, розпочала письменницьку діяльність, дебютувала в літературі саме з романом «Синдром листопаду, або Homo Comptiens». Цей текст, як уважає сама авторка, «про дорослішання як подолання егоїзму заради справжнього дієвого співчуття – зокрема й національного егоїзму. Про можливість врятувати одне одного як, певно, єдину можливість для порятунку» [10]. Вікторія Амеліна має чітку громадську позицію, виступає із промовами і бере участь в акціях, тому не дивно, що події роману розгорталися в час цілої мережі революцій у різних країнах і закінчилися на Майдані наприкінці лютого 2014 р. У творі фіксуємо чималу кількість топонімів і вбачаємо доречність в їх докладному аналізі з урахуванням семантико-структурних та національно-асоціативних ознак досліджуваних лексем. Для авторки географія в широкому сприйнятті є важливою для творчості, в інтерв'ю вона зауважує, що «через місцевість можна побачити й зрозуміти людей. А люди – найважливіше» [10]. Отже, можемо стверджувати, що вживані в тексті твору топонімічні одиниці відіграють значну роль у сприйнятті образності й концептуального простору загалом.

У романі Вікторії Амеліної «Синдром листопаду, або Homo Comptiens» зафіксовано 78 топонімічних одиниць, які проаналізуємо докладно.

Назви частин світу – хороніми (*Європа, Африка*), напр.: *Їхати <...> я не міг, я перебував у Європі нелегально* [1, с. 186]; *Аби допомогти якомога більшій кількості людей, він <...> далі автостопом і потягами подався блукати Африкою* [1, с. 196].

Назви незалежних держав – сувероніми (*Україна, Англія, Італія, Грузія, Іспанія, Лівія, Саудівська Аравія, Росія, Джумхурійят Мір аль-Арабія, Шрі-Ланка (Цейлон), Алжир, Ліван, Йорданія, Чорногорія, Болгарія, Туреччина, Філіппіни, Єгипет, Туніс, Сирія, Лівія, Ніге-*

рія, Чехословацька Соціалістична Республіка, Радянський Союз), напр.: *Я з грудня приймав сигнали SOS із сусіднього Алжиру, з Лівану, Йорданії, тепер я плакав разом із батьками тих дітей, що палили себе, як Буазізі – так безглуздо, так боляче* [1, с. 208]; *Чорногорії або Болгарії. Може, до Туреччини?* [1, с. 226].

Назви адміністративних частин країни: автономії, області, округи – районіми (Крим, Західна Україна, Чечня, Сицилія, Краснодарський край, Львівська область, Тернопільщина, Захід), напр.: *Вамбо бував у <...> Західній Україні* [1, с. 57]; *Ця лайка з говірками одразу Краснодарського краю і Львівської області (а може, Тернопільщини, я там знаю) <...>* [1, с. 179].

Назви міст – астіоніми (Київ, Владивосток, Львів, Венеція, Самара, Париж, Токіо, Будапешт, Грозний, Сіді-Салах, Сіді-Бузид, Одеса, Каїр, Прага, Дніпропетровськ, Воркута, Будапешт, Катманду, Коломбо, Москва, Бостон, Єкатеринбург, Чибок), напр.: *Я бачив, як викрили секту «Аум Сенріке», що здійснила теракт у Токіо <...> як захопили лікарню в якомусь Будапешті* [1, с. 89]; *Крикливі діти, що гасаять біля піраміди так само, як біля своєї під'їзду, де там у Дніпропетровську, Воркуті, Будапешті* [1, с. 182].

Назви сільських територій – пагоніми (Неліповка, Гамаліївка, Щасливе), напр.: *Якщо він виживе, то стане геть іншим, зав'яже і поїде туди, у Неліповку, допоможе матері з городом, полагоди́ть стайню, помалює вишні в саду від шкідників, хату вибілить* [1, с. 95]; *Так, ніби тут лежить не колишній (а чи справді колишній?) головоріз <...> а якась баба Люба з Гамаліївки* [1, с. 105].

Назва міського топографічного об'єкта – урбанонім (Патріарші стави), напр.: *По-перше, я є, хоч суперечки про це точаться давно і практично всюди, від Патріаршніх ставів і до Інтернету* [1, с. 22].

Назва парку – дендронім (Маріїнський парк), напр.: *Народу навалило повний Маріїнський парк <...>* [1, с. 275].

Назви площ – агороніми (площа Сан-Марко, площа Тахрір, Михайлівська площа, площа Майдан Незалежності), напр.: *Площа Сан-Марко заповнена дивними людьми – вони ніби й не люди зовсім, істоти у масках* [1, с. 51]; *На площі Тахрір так мало людей і вже є поліція* [1, с. 209].

Назви вулиць – годоніми (вулиця Городецького, вулиця Хрещатик, вулиця Юрія Коцюбинського, вулиця Михайла Коцюбинського, вулиця

Шовковична, вулиця Грушевського, вулиця Інститутська, Кловський узвіз), напр.: *Я йду по Городецького* [1, с. 229]; *Я повернув на Хрещатик із завмиранням серця* [1, с. 241].

Назви гір – ороніми (Карпати, Гімалаї), напр.: *Вамбо бував <...> в Карпатах* [1, с. 57]; *Неважливо <...> чи прилаштовуючись коло бочки, одягнений у дорогу туристичну куртку – у такій можна було б не замерзнути навіть у Гімалаях <...>* [1, с. 250].

Назва водних об'єктів – гідронім (Ніл), напр.: *Він <...> потім взагалі поїхав геть далеко, туди, де, як він вважав, горя найбільше – піднявся в гору за течією Нілу <...>* [1, с. 196].

Назва окремої зірки, а також сузір'я, галактики, туманності – астронім (Марс), напр.: *Можливо, я <...> занадто вірив у технічний прогрес і те, що наші космічні кораблі от-от полетять на Марс (звісно, не без мене)* [1, с. 118].

У романі значна кількість топонімів реальні, хоча в самому творі реальність подекуди переходить у містику і нерідко повертається до неї. Зауважимо, що топонімічна система роману розгалужена, однак деякі оніми фіксуємо в тексті лише одноразово. Однією з важливих особливостей використання топонімів у досліджуваному тексті є їх уживання в наявних конотаціях, тобто не натрапляємо на реально зашифровані мовні одиниці. Такий особливий вплив на читача наближує його до розповіді й підсилює правильне сприйняття художнього авторського задуму. Уживання реальних географічних назв у тексті роману акумулює правдивість і реалістичність оповіді.

Головний герой твору, частина із життя якого покладена в основу сюжету, є людиною, яка пережила буремні 90-ті рр., адаптувалася до соціальних змін і дожила до днів Майдану, саме тому доречними в тексті є топоніми-історизми, зокрема: *Чехословацька Соціалістична Республіка, Радянський Союз*. Реальність буття головного персонажа посилено біографічними подіями, пов'язаними з топонімічним концептом *Київ*, який є фактичним місцем перебування героя впродовж усього роману. Топонім *Київ* є нейтрально забарвленим, адже навколо нього сформовано реальні обставини міського буття. Наприклад: *Тітка привезла мене до дитбудинку у передмісті Києва* [1, с. 32]; *Як зараз пам'ятаю, батьки не могли зорієнтуватись, боялись, що не знайдуть квартири – так і було, бо в Києві є дві вулиці Коцюбинського – Юрія і Михайла* [1, с. 267].

Утім, належність топонімічних концептів до експресивних мовних одиниць суперечностей не

викликає, тому доречно звернути увагу на стилістичний аспект їх функціонування. Водночас майже третина географічних назв відзначається нейтральністю. Це підтверджує їх поодиноке вживання у творі із прямою конотацією – локалізацією подій, напр.: *Переліт до Шрі-Ланки, а там – найняти рибалку чи вмовити капітана зійти з курсу, наважитися на гак – звичайно, за серйозну суму, серйозну за мірками Цейлону* [1, с. 201]; *У готель я більше не вертаюся – грошей і так замало, я не потягну і таксі до готелю, і літак до Коломбо, а там ще потрібно знайти якогось рибалку і доплити* [1, с. 200]. Від локалізації персонажів залежать особливості їх образного зображення, зокрема походження та відбиття ідейних пріоритетів.

Топоніми з експресивним значенням утворюють окреме концептуальне поле, характеризоване негативними відтінками значень, пов'язаними з політичними протестами (*Алжир, Ліван, Йорданія, Туніс, Сирія, Лівія, Нігерія, Прага, Грузія*), терактами (*Росія, Токіо, Будапешт, Бостон*), війною (*Чечня, Грозний*), бандитизмом (*Чибок*), матеріальним занепадом країн (*Катманду*), стихійним лихом (*Філіппіни*). Виокремлюємо також концептуальне поле, що відзначається топонімами з ідеалізованим значенням, сформованим позитивними описами тих чи тих країн: *Англія* (у книзі, про яку говорить навіть пірат з білою хустиною), *Італія* (гарні вулички із човнами замість трамваїв і привітними людьми), *Іспанія* (мрія про щасливу старість), *Париж* (з відомими модельними агентствами). На окрему увагу заслуговує вербалізація топонімічного концепту *Венеція*, який прагматично значущий (відіграє значну роль у долі головного персонажа й акцентує увагу на психічній девіації героя) у контексті роману, стає окремим образом міста іншого виміру. Проте не лише іншомовні географічні назви залучаємо до концептуального поля з позитивним відтінком значення. Позитивно забарвленими є пагоніми *Нелеповка* і *Гамаліївка*, які експлікують назви українських сіл, де *Нелеповку* вважаємо протиставленням бандитизму й нещасливому минулому одного з героїв, а *Гамаліївку* – уособленням людської простоти.

Одним із домінантних концептів у романі Валерії Амеліної є топонім *Майдан*. Вербалізацію цього концепту авторка зосереджує наприкінці твору, що вможливує відсутність надмірного пафосу в романі. Водночас «майданна» тема доречно ввійшла до концептуального простору роману. Мовне конструювання топонімічного кон-

цепту *Майдан* розпочинається ще з інтерпретації назви роману, де листопад перегукується з початком суспільних заворушень. Надалі цей образ вербалізовано метафоричними вкрапленнями, напр.: *таблетка від Майдану, Майдан обступав мене, Майдан огортав мене*. Можемо стверджувати, що згодом розвиток сюжету формує макроконцепт *Майдан*, який водночас змінює свої географічні обрії, тобто набуває семантики історичної події. Як макроконцепт аналізована мовна одиниця розширюється подальшим членуванням на годоніми та дендроніми, які під час розгортання сюжету структурують перебіг подій у романі: *вулиця Хрещатик – вулиця Шовковична – вулиця Грушевського – вулиця Інститутська – Кловський узвіз – Маріїнський парк*.

Варто зауважити, що значущість відбиття теми «Революція гідності» у досліджуваному романі сприяла появі в тексті твору топонімічних паралелей: *Майдан у Києві – майдан Тахрір у Єгипті*, які пов'язані суголосними обставинами розгортання народного опору.

Топонімічний простір роману яскраво відбито також у контексті опозиції «свій» – «чужий». Зауважимо, що стереотипність у змалюванні обставин розповіді в цьому разі відіграє значну роль для розуміння структури концептуального простору роману. Прикладом цієї опозиції є емоційна суперечність дружини головного героя, яка впродовж твору вмовляє чоловіка поїхати на відпочинок саме за кордон (*Чорногорія, Болгарія, Єгипет, Туреччина*), аніж обрати вітчизняні курорти (*крім Одеси, крім цього совдепівського Криму*). Влучним також є приклад топонімічної пари, яка сформувалася з урахуванням контексту твору, у якому концепт *Європа (Захід)* є чітким протиставленням ісламським країнам: *Я боюсь, що середовище Аль-Азхару зробить сина прихильником традиційних течій, занадто традиційних, настільки, що матір сховає ті фотографії з Європи назавжди у темній шафі для мотлоху* [1, с. 211].

Висновки і пропозиції. Отже, проведений аналіз роману Вікторії Амеліної «Синдром листопаду, або Номо Compatiens» засвідчив те, що топоніми є продуктивним компонентом у структурі твору. Досліджені географічні назви формують окремі концептуальні поля і своєрідні топонімічні масиви, вони є також допоміжними засобами характеристики персонажів або історичної події. Топонімікон у творі здебільшого насичений додатковими конотаціями, які подекуди формують цілий образ географічної місцевості. Специфіка топонімічного концептуального про-

сторю аналізованого роману вмотивована контекстом, саме тому більшість топонімів набувають емоційного значення в межах описаних обставин, до яких вони введені. Щодо функцій, які викону-

ють топонімічні концепти, домінуючими є сюжетотвірні, локалізаційні та хронотопічні, а синтагматична роль досліджуваних мовних одиниць у контексті твору потребує окремого дослідження.

Список літератури:

1. Амеліна В. Синдром листопаду, або Homo Compatiens. Харків : Віват, 2015. 288 с.
2. Величко Н. Топонимический концепт «Крым» как основа лингвокультурологического пространства Крым. *Диалог культур: лингвокультурологическая база гуманитарного образования*. Симферополь, 2013. С. 30–32.
3. Врублевська Т. Топонімічні концепти у руслі лінгвоконцептуальних досліджень. *Literatura i kulturoznawstwo. Projekty naukowe : Zbiór raportów naukowych*, Warszawa, 27–28.02.2015. Warszawa, 2015. С. 125–131.
4. Голоюх Л. Вербалізація концептів простору в романах Й. Струцюка. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філологічні науки. Мовознавство»*. 2011. Вип. 1. С. 35–38.
5. Дмитриева Л. Онтологическое и ментальное бытие топонимической системы (на материале русской топонимики Алтая). Барнаул : Издательство Алтайского государственного университета, 2002. 254 с.
6. Кальченко Т. Топоніми у поетичній мові В. Герасим'юка : функціонально-семантичний аспект. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. 2016. Вип. 74. С. 64–67.
7. Карпенко О. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження. *Записки з ономастики*. 2000. Вип. 4. С. 68–74.
8. Карпенко О. Концептуалізація власних назв у художньому творі. *Записки з ономастики*. 2002. Вип. 6. С. 80–88.
9. Карпенко Ю., Мельник М. Літературна ономастика Ліни Костенко. Одеса, 2004. 215 с.
10. Коцарев О. Світ змінюють не революції, а історії, розказані про них. *День*. 2015. № 96. URL: <http://day.kyiv.ua/uk/article/ukrainci-chytayte/svit-zminyuyut-ne-revoluciyi-istoriyi-rozkazani-pro-nyh> (дата звернення: 10.04.2021).
11. Левчук І., Шепелюк Т. Топонімікон роману Оксани Забужко «Польові дослідження з українського сексу». *Волинь філологічна: текст і контекст*. 2012. Вип. 14. С. 105–111.
12. Лукаш Г. Ономастикон прозових творів Володимира Винниченка автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Дніпропетровськ, 1997. 18 с.
13. Мороз О. Топоніми як компоненти художнього тексту (на матеріалі роману «Сонячна машина» В. Винниченка). *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. 2011. № 15. С. 351–355.
14. Немировська О. Топонімікон як актуалізатор художнього простору (на матеріалі роману І. С. Нечуя-Левицького «Гетьман Іван Виговський»). *Записки з ономастики*. 2005. Вип. 8. С. 83–93.
15. Саврей О. Функціонування топонімів у прозових творах О. Кобилянської. *Записки з ономастики*. 2005. Вип. 9. С. 104–113.
16. Сколоздра-Шепітко О. Літературно-художня онімія роману Оксани Забужко «Музей покинутих секретів». *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2013. Вип. 6 (3). С. 225–236.
17. Суперанская А. Теория и методика ономастических исследований. Москва : Наука, 1986. 256 с.
18. Таранова Н. До питання про класифікацію топонімів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Географія»*. 2015. № 2. С. 15–20.
19. Фененко М. Топоніміка України в творчості Тараса Шевченка. Київ, 1965. 128 с.

Romanenko K. M. TOPONYMIC CONCEPTUAL SPACE OF THE NOVEL

“NOVEMBER SYNDROME, OR HOMO COMPATIENS” WRITTEN BY VICTORIA AMELINA

The article is devoted to the study of the functioning of toponymic concepts of the novel “November Syndrome, or Homo Compatiens” written by Valeria Amelina. The focus is on the specifics of the use of toponyms in the structure of the work of art.

The fact that the toponymic conceptsphere reflects the culturological situation in a particular historical period is confirmed, some knowledge about the world in the form of toponymic concepts is deformed and actualized under the influence of changes. Toponyms have a special place in the structure of the work because they are stylistically marked. 78 toponymic units (choronyms, sovereigns, districts, astonyms, pagonyms, urbanonyms, dendronyms, agronomies, hodonyms, oronyms, hydronyms, astronomes) were identified, which were analyzed taking into account semantic-structural and national-associative features.

The toponymic system of the novel is branched, and the concepts of real origin, which enhances the truthfulness and realism of the story.

*The paper emphasizes that the direct connotation of most toponymic concepts verbalizes the localization of events, which indicates the stylistic neutrality of the studied language units. As for the stylistic affiliation of toponyms, the work identifies two conceptual fields: the first is associated with negative shades of meaning, and the second – idealized geographical names. The Maidan concept is recognized as dominant. Given the context, the explication of political parallels into conceptual toponymic pairs is highlighted. It is noted that the context contributes to the emergence of additional connotations in the analyzed concepts. Accordingly, the plot-forming, localization, and chronotopic functions of geographical names are dominant in the novel *November Syndrome, or Homo Comptiens*.*

This study allows us to determine the appropriateness of the use of toponymic concepts, outline their specificity and functional potential in the analyzed novel. The article proves that toponymic concepts are full-fledged components of a work of art, auxiliary means of characterization of characters or historical event.

Key words: *toponymic concept, macroconcept, toponymic space, opposition “own” – “foreign”, evaluative connotation.*